

УДК 911.3

Михайленко Тетяна Ігорівна,
кандидат географічних наук

Київський національний університет імені
Тараса Шевченка, м. Київ, Україна,
e-mail: archy07@ukr.net

Молочко Микола Анатолійович

Київський національний університет імені
Тараса Шевченка, м. Київ, Україна,
e-mail: asmomail@bk.ru

Вавулова Олена Володимирівна

Київський національний університет імені
Тараса Шевченка, м. Київ, Україна,
e-mail: vavulova@i.ua

ПРОБЛЕМИ И ПЕРСПЕКТИВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ГІРСЬКОЛИЖНИХ КУРОРТІВ КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ

Мета - розкрити особливості функціонування гірськолижних курортів та їх інфраструктурного забезпечення в Карпатському регіоні на сучасному етапі.

Методика дослідження базується на застосуванні методів аналізу і синтезу, польових досліджень, статистичного та порівняльно-географічного. Здійснено відбір репрезентативних гірськолижних курортів Карпатського регіону та порівняльний аналіз основних із них, розрахований коефіцієнт густоти об'єктів туристичної інфраструктури, проаналізовано сучасний стан розвитку основних курортів Карпатського регіону.

Результати. Визначено основні проблеми функціонування та розвитку гірськолижних курортів Карпатського регіону. Розраховано коефіцієнт густоти об'єктів туристичної інфраструктури, проаналізовано функціональну структуру основних та перспективних гірськолижних курортів Карпатського регіону. Подано основні положення та практичні рекомендації щодо удосконалення функціонування гірськолижних курортів Карпатського регіону з метою підвищення ефективності використання туристично-рекреаційного потенціалу територій та просування гірськолижного туристичного продукту на як на внутрішньому, так і зовнішньому ринках.

Наукова новизна - зроблена кількісна оцінка основних гірськолижних курортів Карпатського регіону з позиції споживача.

Практична значимість статті полягає у наданні практичних рекомендацій щодо удосконалення функціонування гірськолижних курортів Карпатського регіону. Такі рекомендації сприятимуть просуванню гірськолижного туристичного продукту на ринку туристичних послуг.

Ключові слова: гірськолижний туризм, туристична інфраструктура, траси різного рівня складності, туристичний продукт.

УДК 911.3

Михайленко Татьяна Игоревна,
кандидат географических наук

Молочко Николай Анатольевич

Вавулова Елена Владимировна

Киевский национальный университет
имени Тараса Шевченко, г. Киев, Украина
e-mail: archy07@ukr.net

Киевский национальный университет
имени Тараса Шевченко, г. Киев, Украина
e-mail: asmomail@bk.ru

Киевский национальный университет
имени Тараса Шевченко, г. Киев, Украина
e-mail: vavulova@i.ua

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ ГОРНОЛЫЖНЫХ КУОРТОРОВ КАРПАТСКОГО РЕГИОНА

Цель - раскрыть особенности функционирования горнолыжных курортов и их инфраструктурного обеспечения в Карпатском регионе на современном этапе.

Методика исследования базируется на применении методов анализа и синтеза, полевых исследований, статистического и сравнительно-географического. Осуществлен отбор репрезентативных горнолыжных курортов Карпатского региона, представлен сравнительный анализ основных из них, рассчитан коэффициент густоты объектов туристкой инфраструктуры, проанализировано современное состояние развития основных курортов Карпатского региона.

Результаты. Определены основные проблемы функционирования и развития горнолыжных курортов Карпатского региона. Рассчитан коэффициент густоты объектов туристкой инфраструктуры, проанализирована функциональная структура основных и перспективных горнолыжных курортов Карпатского региона. Представлены основные положения и практические рекомендации по усовершенствованию функционирования горнолыжных курортов Карпатского региона с целью повышения эффективности использования туристско-рекреационного потенциала территорий и продвижения горнолыжного туристического продукта как на внутреннем, так и внешнем рынках.

Научная новизна - произведена количественная оценка основных горнолыжных курортов Карпатского региона с позиции потребителя.

Практическая значимость статьи заключается в предоставлении практических рекомендаций по усовершенствованию функционирования горнолыжных курортов Карпатского региона. Такие рекомендации будут способствовать продвижению горнолыжного туристического продукта на рынке туристических услуг.

Ключевые слова: горнолыжный туризм, туристическая инфраструктура, трассы различного уровня сложности, туристический продукт.

UDC 911.3

Mykhailenko Tetiana Igorivna,
Candidate of Geographic Sciences

Molochko Mykola Anatoliyovych

Vavulova Olena Volodymyrivna

Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Kyiv, Ukraine
e-mail: archy07@ukr.net

Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Kyiv, Ukraine
e-mail: asmomail@bk.ru

Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Kyiv, Ukraine
e-mail: vavulova@i.ua

PROBLEMS AND PROSPECTS OF THE OPERATION OF SKI RESORTS IN THE CARPATHIAN REGION

The goal - to reveal the features and infrastructure support of the ski resorts in the Carpathian region at the present stage.

Methods are based on the use of analysis, synthesis, field research, statistical and comparative-geographical methods. The selection of representative ski resorts in the Carpathian region was carried out, the comparative analysis of the main of them was provides, the coefficient of tourist infrastructure facilities was calculated and the current state of development of the main resorts in the Carpathian region was analyzed.

Results. The main problems of the functioning and development of the ski resorts of the Carpathian region are determined. The coefficient of density of tourist infrastructure facilities was calculate, the functional structure of the main and perspective ski resorts of the Carpathian region was analyzed. The main provisions and practical recommendations for improving of the functioning of the ski resorts in the Carpathian region are presented in order to improve the using the tourism potential of territories and promotion of ski tourism product on the domestic and foreign markets.

Scientific novelty - the quantitative assessment of the major ski resorts in the Carpathian region from the point of the consumer are made.

The practical significance of the article is to provide practical recommendations to improve the functioning of the ski resorts in the Carpathian region. These recommendations will help to promote the ski tourism product in the tourism market.

Keywords: mountain tourism, tourism infrastructure, ski trails of different levels of complexity, tourism product.

Постановка проблеми. На даний час Карпатський регіон є одним із основних туристичних регіонів України, в якому продовжує формуватися функціональна та територіальна структури гірськолижних туристичних курортів. Туристичні зони, в які входять один або декілька населених пунктів, утворюються навколо центрів із найбільш розвиненою матеріально-технічною гірськолижною базою. Проте остання має властивість швидко зношуватися та ставати застарілою через активну експлуатацію, внаслідок чого виникає питання невідповідності її потребам туристів. Тому актуальним питанням є виявлення основних проблем функціонування гірськолижних курортів Карпатського регіону та надання рекомендацій щодо необхідності оновлення гірськолижної інфраструктури.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковій вітчизняній літературі досліджень, які пов'язані з проблематикою гірськолижного відпочинку набагато менше, ніж праць, присвячених розвитку туристсько-рекреаційних комплексів Карпатського регіону. Теоретичні основи розвитку гірськолижного туризму були розглянуті в роботах географів О.Клапчук (розкрила питання сучасного стану та перспектив розвитку гірськолижного туризму Львівської області) [6] та І. Гнатяк (висвітлив питання морфодинаміки снігового покриву і поверхні рельєфу на гірськолижних трасах Сколівських Бескид) [4] та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Виявлення основних проблем функціонування гірськолижних курортів та

обґрунтування доцільності пропозицій щодо відповідності вимогам та необхідності оновлення гірськолижної інфраструктури з точки зору споживача.

Формулювання цілей статті (Постановка завдання). Поставлена мета обумовила необхідність вирішення ряду взаємопов'язаних завдань, а саме: вивчення особливостей функціонування гірськолижних курортів в Карпатському регіоні, здійснення порівняльного аналізу основних із них, виявлення забезпеченості основних гірськолижних курортів об'єктами туристичної інфраструктури та узагальнення проблемних питань розвитку гірськолижного туризму в даному регіоні.

Виклад основного матеріалу. Кожен регіон володіє значними туристськими ресурсами, унікальність та істотна привабливість яких створює передумови для формування локального та регіонального туристського продукту. Різноманіття природних, кліматичних, ресурсних, історичних умов, що сприяють формуванню туристського продукту, стали основою для створення нових рекреаційних зон туристичного призначення, в тому числі і гірськолижних.

На Заході України гори розташовані на території 4 областей України: Львівської, Закарпатської, Івано-Франківської і Чернівецької. Регіон також умовно поділяється на 2 частини - Прикарпаття і Закарпаття. Прикарпаття - це Івано- Франківська і Чернівецька області, Закарпаття - Закарпатська область. Частина Львівської області також розташована на території гір (південна частина). Гори невисокі, вулканічного походження, середньою висотою близько 1200-1400 метрів. Найвища точка знаходиться в районі села Ясиня і Яблуниця - гора Говерла - 2061 м. Гірські вершини покриті снігом близько 5 місяців протягом року. Практично в будь-якому регіоні є місця для катання на лижах та сноубордах.

Найбільшого свого розвитку й масовості в Україні цей вид відпочинку досягнув на початку 90-х років, коли у спортивні лижні походи щорічно ходило кілька тисяч чоловік. У порівнянні з радянським періодом, лижний туризм в Україні на сучасному етапі знаходиться у стані становлення [6].

Відомо, що туристів в першу чергу, приваблюють місця і регіони екологічно безпечні. Власне це виступає додатковим фактором вибору відпочинку в горах, зважаючи на те, що природа Карпат зазнала значно менших антропогенних впливів. Тому однією з альтернатив іншим галузям, може бути розвиток туризму, особливо гірськолижного.

На даний час в Карпатах функціонують три основні гірськолижні курорти: Буковель, Славське та Драгобрат, які і були взяті за основу для порівняння (Табл.1.).

За наведеними даними, Буковель є й найбільшим гірськолижним курортом за кількістю трас та підйомників. Йому притаманні такі якості, як добре розвинена інфраструктура, наявність потужної готельної бази в поєднанні з хорошими трасами різного рівня і зручними підйомниками. За

технічною забезпеченістю Буковель на сьогодні — це кращий гірськолижний курорт України, що нараховує 56 трас різного рівня складності загальною протяжністю близько 50 км [2]. Стан погоди і сніжного покриття на трасах "Буковеля" можна побачити в режимі on-line за допомогою веб-камер, установлених на схилах. Освітлення схилів дозволяє кататися у вечірній час. Лижні траси проходять на спеціально підготовлених схилах із трав'яною основою.

Табл.1.

Коротка порівняльна характеристика основних гірськолижних курортів України.

Складено за [2,5,9,10]

<i>Назва г/л курорту</i> <i>Характеристики</i>	<i>Буковель</i>	<i>Драгобрат</i>	<i>Славське</i>
<i>Розташування</i>	30 км від Яремче і 100 км від Івано-Франківська, на висоті 900 м над рівнем моря, в с. Поляниця.	за 18 км від селища Ясіня Закарпатської області та за 9 км від автомобільної траси Ужгород - Івано-Франківськ.	у долині злиття двох річок — Опору і Славки, на висоті 600 м над рівнем моря.
<i>К-сть закладів розміщення</i>	98	29	51
<i>Вартість розміщення (за добу)</i>	середня вартість від 200 грн., двомісний номер зі зручностями від 650 грн.	у приватному секторі –60 грн., у готелях - від 80 грн.	у приватному секторі 60-80 грн., за номер в готелі від 150-200 грн.
<i>Заклади харчування (к-сть/середній чек)</i>	18 од./ від 90 грн.	15 од./ від 70 грн.	21од./ від 80 грн.
<i>Кількість трас, протяжність</i>	56 трас різного рівня складності загальною протяжністю близько 50 км.	6 трас різної складності загальною протяжністю 10 км	11 трас загальною протяжністю 22 км
<i>Тривалість сезону катання</i>	з грудня до середини травня	з середини жовтня до середини травня	з грудня до квітня
<i>Підйомники (к-сть,види)</i>	1 бугельний та 15 крісельних	2 крісельні дороги, 3 бугельні витяги	2 канатно-крісельні дороги та 18 бугельних витягів
<i>Ціна прокату гірськолижного і сноубордичного спорядження (на день)</i>	від 60 грн. за комплект лиж та від 100 грн. за прокат сноуборду	від 50 грн. для лиж і сноубордів	від 50 грн. для лиж, від 60 грн. для сноубордів
<i>Вартість підйомників/скіпасу</i>	від 45 грн. за підйом (у будній день) до 420 грн. за скі-пас на день	за 10 підйомів - 150 грн, 1 підйом – 20-40 грн	в будній день від 100 грн. на добу, а у вихідний —від 150 грн.

До послуг відпочиваючих наявні пункти прокату гірськолижного спорядження (гірські лижі, бігові лижі, сноуборди), лижна школа як для дорослих, так і для дітей, де висококваліфіковані інструктори розробляють індивідуальну програму навчання, є інструктори по сноубордингу. Ціна прокату на гірськолижне спорядження залежить від класу спорядження та від кількості днів його оренди (чим вищий клас спорядження і чим менше днів оренди, тим дорожче воно обійдеться). Харчування порівняно недорого, бо на території курорту концентрація закладів харчування є досить густою [2, 5, 10]. Щороку кількість бажаючих відпочити збільшується (Рис.1), а 8% — 10% від загальної кількості відпочиваючих складають іноземні туристи.

Туристичну інфраструктуру та відповідно, гірськолижний туристичний продукт, що пропонується на Буковелі, можна вважати найбільш розвиненим та конкурентоспроможним порівняно з іншими курортами Карпатського регіону завдяки двом основним конкурентним перевагам: наявність у порівнянні з іншими курортами, добре розвиненої туристичної інфраструктури як в самому Буковелі, так і в навколишніх

населених пунктах з достатніми можливостями щодо розміщення, харчування та проведення дозвілля; наявність добре оснащеної матеріально-технічної бази даного курорту, послуги якої є основою для формування гірськолижного туристичного продукту.

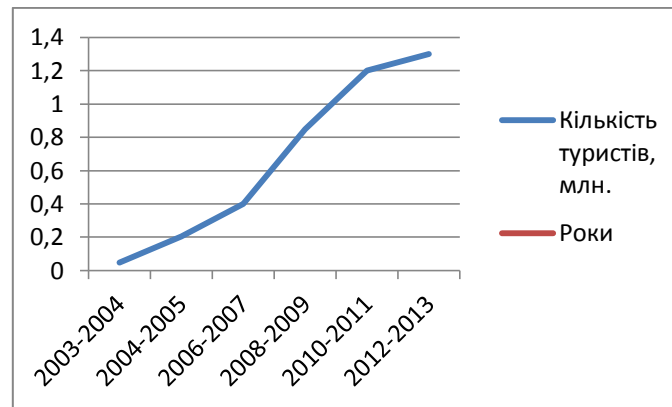

Рис.1. Кількість туристів (млн.) , що відвідали ТК Буковель. Складено за [1]

Славське у сезон приймає від 10 до 15 тисяч людей. Зручне транспортне розташування, сприятливий клімат, велика кількість різноманітних трас, численні оселі, готелі та бази відпочинку в Славському перетворили курорт за останні роки в один із найпопулярніших в Україні. Курорт володіє особливими бічними спусками, що сильно відрізняються по крутизні, і з цієї причини тут можуть кататися як досвідчені гірськолижники, так і новачки. Головний центр катання - гора Тростян. Міжнародною федерацією лижного спорту (FIS) сертифікована 6 трас, тобто за рівнем складності і сервісу на трасі вони відносяться до таких, на яких можна проводити міжнародні змагання з гірськолижного спорту. Пропускна здатність близько 7 тисяч людей на годину, що повністю на сьогодні забезпечує потреби [9]. Проживання у Славському дешевше ніж у Буковелі майже вдвічі. Варто звернути увагу на харчування. Незважаючи на високу якість харчування, кількість закладів харчування напрочуд мала. Розміщені вони лише при готелях та садибах [5,10]. Через близькість до Львова чимало городян приїзджать на курорт на вихідні, внаслідок чого створюються великі черги, а через перевантаженість підйомники швидко зношуються і ламаються. Крім того, такі скупчення людей призводять до того, що персонал не завжди встигає попрацювати над оновленням снігового покриву трас, трапляються і горби, і обледеніння. Однією з головних проблем вважається дорога довжиною 25 км від основної траси у курортне селище, яку складно подолати на звичайному легковому автомобілі через низьку якість покриття дороги. Ще одним суттєвим недоліком зазначеної туристичної зони є застаріле матеріально-технічне обладнання переважної більшості гірськолижних схилів.

Загалом туристична інфраструктура тут розвинена відносно добре, пропонуються різні умови проживання, від нижчого до вищого класів,

працює мережа закладів харчування при готелях, магазини, пункти прокату, таксі, надаються послуги з організації дозвілля (у розважальних закладах, катання на снігоходах тощо). Конкурентними перевагами гірськолижного туристичного продукту Славського є імідж гори Тростян як сприятливого місця для гірськолижного спорту, який склався ще за радянських часів, вдале залізничне сполучення та демократичні ціни на проживання.

Драгобрат є найвищим гірськолижним курортом в Україні (розташований на висоті 1360 м над рівнем моря). Таке географічне розміщення забезпечує стабільне снігове покриття на схилах гір. Це чи не єдиний курорт Карпат, який приймає лижників з середини жовтня до середини травня. Ця особливість вважається головною перевагою курорту, водночас вона є і недоліком – місце розташування високо в горах у віддаленому місці, з одного боку, забезпечує найдовший лижний сезон (до середини травня), з іншого – робить його важкодоступним для туристів. Останню ділянку дороги від селища Ясіня можна подолати тільки на транспорті підвищеної прохідності, яким забезпечують місцеві жителі [10].

На Драгобраті є траси різної складності загальною протяжністю 10 км, які можуть прийняти до 1000 лижників одночасно, це значно менше ніж у Славському. Тут же знаходяться і траси міжнародного класу для фрістайлу. Вартість проживання тут майже удвічі нижче, ніж у Буковелі. Прокат лиж та сноубордів коштує від 50 грн. на добу, а за 10 підйомів доведеться заплатити 150 грн. Недоліком та основною незручністю, що впливає на якість надання туристичного продукту є відсутність єдиного скі-пасу на цілий день, адже на кожний підйомник окремо потрібно купляти або разовий квиток, або квиток на 10 підйомів. Туристам надаються послуги кваліфікованих інструкторів лижної школи [1,10].

Важливими проблемами експлуатації гірськолижних трас є:

- 1) технічні стандарти облаштування схилів трас на гірськолижних курортах не відповідають сучасним вимогам;
- 2) часто на схилах встановлюють не нові канатні дороги, що викликає занепокоєння щодо їхньої безпеки ;
- 3) надмірна кількість туристів і рекреантів у вихідні дні;
- 4) діяльність гірськолижних трас у період надмірного сніготанення призводить до знищення ґрунтового покриву й утворення на схилових елементах антропогенно-гравітаційних мікроформ рельєфу [4].

Окрім трьох основних гірськолижних курортів існують і інші, які останнім часом починають динамічно розвиватися і в майбутньому можуть створювати регіональний конкурентоспроможний туристський продукт (Табл. 2.). В результаті опрацьованого масиву інформації, можна дійти висновку, що всі центри Міжгірської гірськолижної зони Закарпатської області приблизно однаково розвинені та характеризуються невисоким рівнем розвитку туристичної інфраструктури. Вартість розміщення має не дуже значну диференціацію, в межах 50 грн. Якщо говорити про

територіальну концентрацію закладів розміщення, то найбільшу їх концентрацію має курорт Мигово. Кількість підйомників на кожному із курортів незначна і в більшості випадків це бугельні витяги. Останні декілька років не працює крісельний витяг у Тисовці, який доставляв спортсменів до гірськолижних зон через застарілість. Загальна протяжність трас дуже різна – від 2 до 20 км. Ціни на оренду спорядження коливаються від 60 грн. (у Верхньому Студеному від 25 грн. за старі лижі) і вони співставні, а в деяких випадках і перевищують, ціни на основних гірськолижних курортах Карпатського регіону.

Табл.2.

Коротка порівняльна характеристика перспективних гірськолижних курортів України. Складено за [3,5,7,8,10]

Назва	Розташування	К-сть закладів розміщення/вартість розміщення	К-сть трас/підйомників	Вартість оренди гірськолижного/сноубордичного спорядження	Вартість підйомників
Пилипець	Міжгірська гірськолижна зона Закарпатської області	16 од./від 80 грн.	Понад 10 трас загальною протяжністю 20 км/ 6 бугельних і 1 крісельний витягів	Від 70 грн. на день/ 90 грн. на день	Від 15-35 грн., абонемент - від 150 грн.
Подобовець	Міжгірська гірськолижна зона Закарпатської області	7 од./від 120 грн.	3 траси понад 2 км/3 бугельні витяги	Від 60 грн./80 грн. на день	15 грн./підйом, абонемент – 170 грн.
Верхній Студений	Міжгірська гірськолижна зона Закарпатської області	3 од./ від 120 грн.	4 траси загальною протяжністю 3,5 км/3 бугельні витяги	Від 25грн. на день	Від 5 грн./підйом, абонемент - 50 грн./день.
Міжгір'я	Міжгірська гірськолижна зона Закарпатської області	9 од./ від 80 грн.	6 трас загальною протяжністю понад 6 км /1 бугельний витяг та 1 канатна дорога	Від 100 грн. на день	Від 5 грн. /1 підйом.
Красія	60 км. від м. Ужгород,с. Вишка, Закарпатська область	10 садіб та готелів/ від 100 грн.	7 трас загальною протяжністю понад 3,5 км/ 3 бугельних та 3 крісельних витягів	Від 100 грн. на день	Від 7-25 грн. 1 підйом, абонемент від170 грн.
Тисовець	32 км від міста Сколе,карпатська частина Львівщини	14 од./від 100 грн.	3 траси загальною протяжністю близько 2 км/3 бугельних витягів, 1 крісельний витяг	Від 70 грн. на добу	абонемент на день від 75 грн.
Мигово	на висоті 500 м над рівнем моря, у с. Мигово, Чернівецька область	22 од./від 130 грн.	4 траси загальною протяжністю 3,3км/2 бугельні витяги	80 - 100 грн. на добу	1 підйом в будні дні - 5,5 грн., у вихідні — 6,5 грн., у свята — 7,5 грн.

Загалом, конкурентними перевагами цих гірськолижних курортів є нові гірськолижні траси (хоча і не такі великі як на основних курортах), нові витяги (Пилипець), відносно нижчі ціни від основних гірськолижних курортів, особливо ціни на підйомники. В Карпатському регіоні існують ще такі гірськолижні курорти як Синяк, Верховина, Волосянка, Ужок, Великий Березний, Жденієво, але вони, у порівнянні з розглянутими основними курортами, розвинені слабо. На ринку туристичного продукту вони поки непопулярні та неконкурентоспроможні, через короткі та пологі спуски, слабо розвинену туристичну інфраструктуру, низьку якість надання послуг, недостатнє фінансування. Головним стимулом для

залучення фінансових ресурсів із приватних грошових фондів можуть слугувати надання пільг в оподаткуванні до повного (або майже повного) погашення витрат суб'єкта господарювання на фінансове забезпечення ремонтно-будівельних робіт. Така практика є доволі перспективною, адже, по-перше, суб'єкти господарювання будуть компенсувати витрати на ремонт та прокладання доріг за рахунок пільг, а по-друге, імпульсу для розвитку набудуть рекреаційні території через істотне поліпшення інфраструктури.

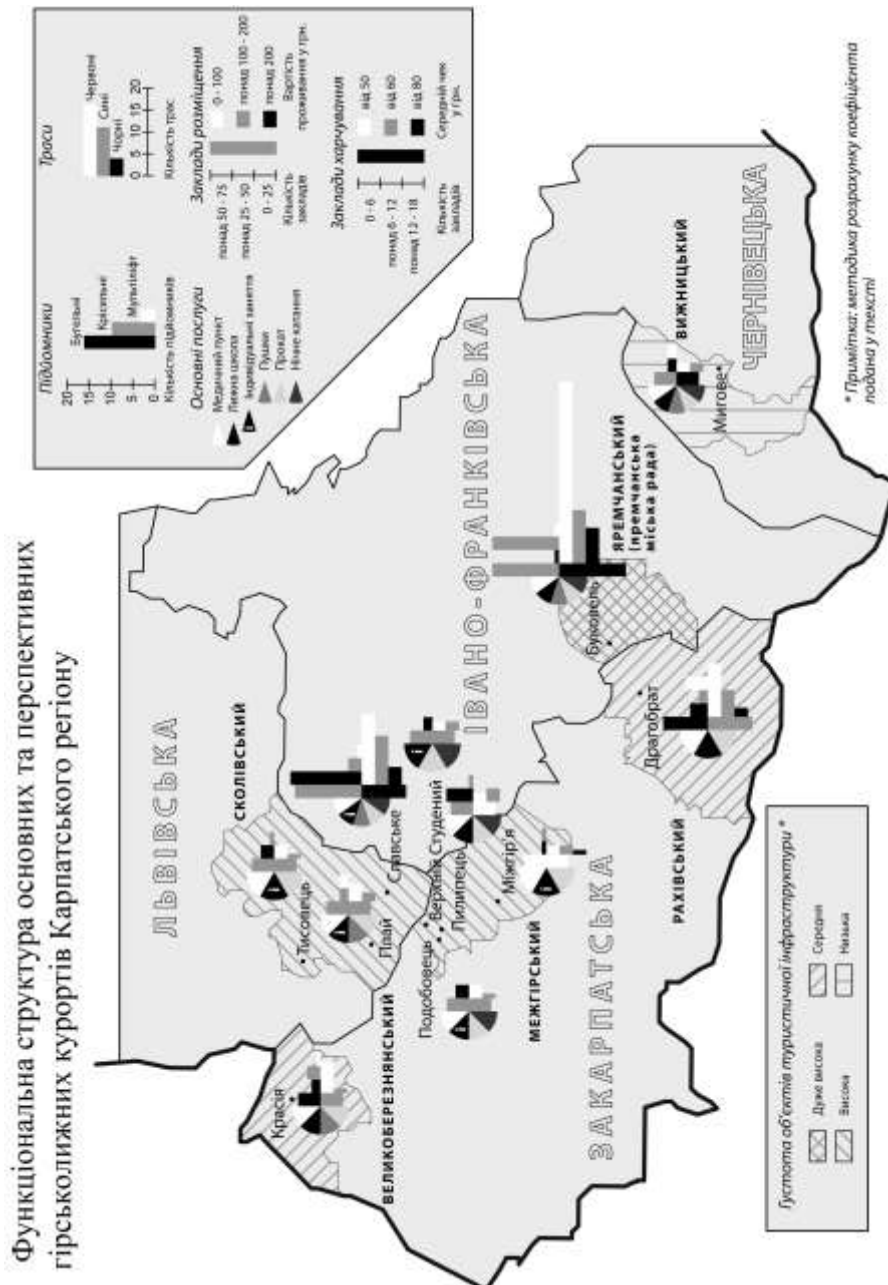

Рис.1. Функціональна структура основних та перспективних гірськолижних курортів Карпатського регіону

Оцінити основні гірськолижні курорти можна за 5-ти бальною шкалою за наступними категоріями (Рис.1), де кожна складова відповідає одному балу: співвідношення цін на наявні засоби розміщення та

харчування; наявність: лижних трас різного рівня, ратраків, снігових пушок, крісельних та бугельних витягів; наявність професійних інструкторів та медичного обслуговування; прокат спорядження; транспортна розв'язка (добра чи погана), сполучення між населеними пунктами. Таким чином, за наявними критеріями, на першому місці Буковель, з максимальною оцінкою в 5 балів. Буковель є найбільш комфортним, але і найдорожчим з усіх зимових курортів України, де харчування, проживання та прокат спорядження обійдуться туристу практично в таку ж суму, як і на європейських курортах середнього класу. Вигідною стороною є місцезнаходження цього курорту - невелика віддаленість від столиці (трохи більше ніж 500 км), відсутність необхідності знання іноземної мови, візи та використання іноземної валюти. Через наявність сучасних витягів, системи снігонапилення, системи відліку часу, контрольно-рятувальної служби, 12 ратраків, які щодня готують схили [1]. Буковель технічно готовий прийняти зимові Олімпійські та Паралімпійські ігри 2022 року, принаймі для цього вже розроблено декілька інвестиційних проектів [3], основним з яких є: – „Ужгород — Полонина Руна”. Даний інвестиційний проект включає в себе будівництво: 336 готелів, пансіонатів, котеджів та гірських притулків з загальною кількістю гостьових місць – 19 687; 58 ресторанів, кафе та пунктів швидкого харчування; 39 витягів (довжина – 65,5 км); 154 км трас спусків та багато розважальних центрів.

Фінансову базу розвитку комплексу послуг "Буковель" становлять приватні капіталовкладення, результатом чого є створення усіх необхідних компонентів і допоміжних інфраструктурних елементів, які дають можливість віднести його до провідних європейських спортивно-відпочинкових курортів.

На другому місці Славське з оцінкою в 4 бали через відсутність нормальної транспортної доступності та значно меншу кількість об'єктів туристичної інфраструктури. Драгобрат опинився на третьому місці, отримавши лише 3 бали. Це пояснюється тим, що курорт має важку транспортну розв'язку, проблеми з крісельними витягами (із двох останні 3 роки працює лише один) та малий вибір якісного спорядження для лижників та сноубордистів.

Для вирішення проблеми зношеності автодорожніх комунікацій варто скористатися досвідом європейських країн, таких як Франція, Італія тощо. Мова йде про спорудження і використання підвісних канатних доріг (гондольного, фунікулерного) типу. Вони зазвичай виконують дві основні функції: доставляють відпочивальників великих транспортних вузлів, автомобільні стоянки до засніжених схилів, а також з'єднують різні зони катання, нерідко утворюючи кількасоткілометрові кільцеві маршрути з одного гірського хребта на інший.

Стосовно питання штучного засніження, то через брак звичайного снігу і для збільшення сезону катання потрібно встановлювати установки

штучного засніження, придатне до катання навіть за плюсової температури. Для збільшення якості снігового покриття на схилах потрібні ратраки, які б зранку підготовлювали схили до катання. Також можливе створення сезонних бригад робітників з місцевих жителів за доглядом схилів, таким чином, це суттєво збільшило би рівень зайнятості місцевого населення. Для фінансування подібних заходів власникам гірськолижних курортів у цьому регіоні варто було б створити певний грошовий фонд і періодично поповнювати його коштами, адже якісна підготовка схилів у літній період обернеться збільшенням кількості клієнтів узимку.

Якщо розглядати функціональну забезпеченість тих районів, до яких входять основні та перспективні гірськолижні курорти Карпатського регіону, то найбільший коефіцієнт густоти забезпеченості закладами туристичної інфраструктури на км² площі припадає на Яремчанський район Івано-Франківської області (де розташований курорт Буковель), а найменший коефіцієнт – у Вижницькому районі Чернівецької області (гірськолижний курорт Мигово). Такий розподіл коефіцієнтів пов'язаний із тим, що Яремчанський район найменший за площею та має найбільшу кількість об'єктів готельно-ресторанної бази, досить розвинену туристичну інфраструктуру.

Кожен із розглянутих гірськолижних курортів має свою специфіку, особливості розташування, однак всім їм властиві певні диспропорції у розвитку. Найбільшою перепорою на шляху комплексного розвитку рекреаційної індустрії Карпатського регіону є недосконало розвинута інфраструктура. Зважаючи на це, на перший план тут виходять питання ефективності інвестицій та приватних капіталовкладень. Своєю чергою фінансово-економічне регулювання розвитку туристичних ресурсів повинно здійснюватися через активну інвестиційну політику та кредитування, удосконалення механізму платежів за використання природних рекреаційних ресурсів, ефективну податкову й цінову політику.

Основними проблемами гірськолижного туризму можна визначити наступні: незадовільний стан доріг, застаріла техніко-технологічна база, нерозвинене середовище правового та економічного регулювання процесів інвестиційного забезпечення, малоефективні організаційно-економічні методики управління господарськими процесами, слабкий розвиток допоміжних інфраструктурних складових рекреаційної сфери.

Для формування конкурентоспроможного гірськолижного туристичного продукту потрібно: достовірне і повне інформаційне забезпечення споживача (розробка та впровадження низки стимуляційних і рекламних заходів, включення інформації про Карпати в туристичні пакети, рекламні матеріали транспортних організацій, туристичних агенцій тощо), організація менеджменту якісного туристичного обслуговування, гарантії в повному наданні оплачених послуг, правовий захист споживачів, моніторинг надання якості послуг тощо.

Висновки. Була розроблена картосхема щодо функціональної структури основних та перспективних гірськолижних курортів досліджуваного регіону, зроблені порівняльні таблиці щодо наявної інфраструктурної забезпеченості гірськолижних курортів та розрахований коефіцієнт густоти забезпеченості закладами туристичної інфраструктури на км² площі. В ході дослідження було виявлено, що найбільш розвинутим курортом є Буковель і можна стверджувати, що це єдиний курорт Карпатського регіону, який на сучасному етапі відповідає вимогам споживача. Окрім того, динамічно в останні роки починають розвиватися і нові гірськолижні курорти (Мигово, Красія, Подобовець, Пилипець та ін.), які в подальшому можуть вийти на регіональний ринок туристських продуктів.

Список використаних джерел:

1. Галичина спортивна [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://galsports.com/video/bukovel-pretenduye-na-olimpiadu-2022-video-syuzhet-tsn/12298.aspx>.
2. Гірськолижний курорт Буковель [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://bukovel.com/>
3. Гірськолижний туризм [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.transcarpathiatour.com.ua>
4. Гнатяк І. С. Стан та проблеми функціонування гірськолижних трас в природних комплексах Українських Карпат / І. С. Гнатяк. // Наукові записки Тернопільського педуніверситету. – 2004. – С. 262 – 265.
5. Карпати інфо [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.karpaty.info/> Славсько- курорт Карпат [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://slavsko.info/podyomniki-slavsko.html>
6. Клапчук О. Гірськолижний туризм у Львівській області: сучасний стан та перспективи розвитку / О. Клапчук. // Наукові записки. Серія: географія.. – 2009. – С. 123–129.
7. Карти Українських Карпат [Електронний ресурс].– Режим доступу: http://www.raster-maps.com/?page_id=77.
8. Мигово [Електронний ресурс] – Режим доступу:<http://migovo.com.ua/>
9. Славсько- курорт Карпат [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://slavsko.info/podyomniki-slavsko.html>
10. Туристичний портал України [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://www.doroga.ua/>
11. BBC Ukraine [Електронний ресурс]. – 2012. – Режим доступу до ресурсу:http://www.bbc.co.uk/ukrainian/ukraine_in_russian/2013/08/130805_ru_s_tourism_ukraine_un.

Список использованных источников:

1. Галичина спортивная [Электронный ресурс] - Режим доступа к ресурсу: <http://galsports.com/video/bukovel-pretenduye-na-olimpiadu-2022-video-syuzhet-tsn/12298.aspx>.
2. Горнолыжный курорт Буковель [Электронный ресурс] - Режим доступа <http://bukovel.com/>
3. Горнолыжный туризм [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://www.transcarpathiatour.com.ua>
4. Гнатяк И. С. Состояние и проблемы функционирования горнолыжных трасс в природных комплексах Украинских Карпат / И. С. Гнатяк. // Научные записки Тернопольского педуниверситета. - 2004. - С. 262 - 265.
5. Карпаты инфо [Электронный ресурс] - Режим доступа: <http://www.karpaty.info/> Славсько- курорт Карпат [Электронный ресурс] - Режим доступа: <http://slavsko.info/podyomniki-slavsko.html>
6. Клапчук О. Горнолыжный туризм в Львовской области: современное состояние и перспективы развития / О. Клапчук. // Научные записки. Серия: география . - 2009. - С. 123-129.
7. Карты Украинских Карпат [Электронный ресурс]. - 2014. - Режим доступа к ресурсу: http://www.raster-maps.com/?page_id=77.
8. Мигово [Электронный ресурс] - Режим доступа: <http://migovo.com.ua/>
9. Славско- курорт Карпат [Электронный ресурс] - Режим доступа: <http://slavsko.info/podyomniki-slavsko.html>
10. Туристический портал Украины [Электронный ресурс] .- Режим доступа: <http://www.doroga.ua/>
11. BBC Ukraine [Электронный ресурс]. - 2012. - Режим доступа к ресурсу:http://www.bbc.co.uk/ukrainian/ukraine_in_russian/2013/08/130805_ru_s_tourism_ukraine_un.

References:

1. Galicia sports [electronic resource] - Access to the resource: <http://galsports.com/video/bukovel-pretenduye-na-olimpiadu-2022-video-syuzhet-tsn/12298.aspx>.
2. Ski Resort of Bukovel [electronic resource] - Access <http://bukovel.com/>

3. Ski Tourism [Electronic resource]. - Access: <http://www.transcarpathiatour.com.ua>
4. Gnatyak I. Status and problems of functioning of the ski slopes in natural complexes of the Ukrainian Carpathians / I. Gnatyak. // Scientific Notes of Ternopil Pedagogical University. - 2004. - S. 262 - 265.
5. Karpaty info [electronic resource] - Access: <http://www.karpaty.info/> Slavsko- resort Carpathians [electronic resource] - Access: <http://slavsko.info/podyomniki-slavsko.html>
6. Klapchuk O. Ski tourism in Lviv region: current status and prospects of development / O Klapchuk. // Scientific Notes. Series: Geography. - 2009. - S. 123-129.
7. Maps of the Ukrainian Carpathians [electronic resource]. - 2014 - Access to the resource: http://www.raster-maps.com/?page_id=77.
8. Migovo [electronic resource] - Mode of access: <http://migovo.com.ua/>
9. Slavsko- resort Carpathians [electronic resource] - Access: <http://slavsko.info/podyomniki-slavsko.html>
10. BBC Ukraine [electronic resource]. - 2012. - Access to [pecypcy: http://www.bbc.co.uk/ukrainian/ukraine_in_russian/2013/08/130805_ru_s_tourism_ukraine_un_pecypcy](http://www.bbc.co.uk/ukrainian/ukraine_in_russian/2013/08/130805_ru_s_tourism_ukraine_un_pecypcy)
11. Travel portal Ukraine [Electronic resource] .- Access: <http://www.dорога.ua/>